להאי ונקים תרי (6) מזגי דחמרא בידיה

ומוריק מהאי להאי ומהאי להאי ולא נמפא

ניטופתא לארעא ואותו היום יעלו שמים

ירדו תהומות הוה עד דשמעו בי מלכותא

וקטלוהו אמר ירבה לדידי חזי לי אורזילא

בר יומיה דהוה כהר תבור והר תבור כמה

הוי ארבע פרסי ומשאכא דצואריה תלתא

פרסי ובי מרבעתא דרישיה פרסא ופלגא רמא

סכופתא וסכר ליה לירדנא ואמר רבה בר בר

ל) [זכחים קיג: ע"ש ושם אימל רבה בר בר חנה וכ"ל

: בע"י דהכא], ב) [בובחים קיג

ג) [גי' מוס' חולין סז: ד"ה קוקיאני דיתבא ועיילא

ד"ה קוקימני דיתבא ועיילא ליה טונא באוסיי' וכו'], ד) ז"ל חלינה. רש"ש, ה) נ"ה ואמר רבה בר בר חנה א"ל ההוא טייעא תא, () נס"ה: להילחות, 1) [שס

אימא: חמשה], **ח**) ס״א ואדחוה, **ט**) בס״א נוסף:

תורה אור השלם

1 יַעַלוּ שְׁמֵיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: תהלים קז כו

2 ידעתי כל עוח הרים וזיז

הגהות הב"ח

(A) גמ' ונקיט תרי כסי דחמרא: (ב) שם טינא באוס'י ומית ואדחוסו: (ג) שם וכי סדול ואתאן

לבתר תריסר וכו': (ד) שם

מנסרי כשורי מגרמי ויתבי

כל"ל ותיבת מטללתא נמחק:

ואמר לן מרחקינן תמני

פרסי: (מ) רשב"ם ד״ה

פרסי: (ח) רשב"ם ד"ה אתרי וכו' והיה השד מדלג: (ע) ד"ה נאוסייה וכו' אימות הן אימת חלט: (י) ד"ה

ין איבות מנט. (י) דה מרבו וכו׳ שהשליכו הים על: (כ) ד"ה מלמא וכו׳ נקבן. נ״ב ס״א נקוה: (() ד"ה בין

שינא לשינא שני סנפירין:

תא כבא וע"ש נרש"ין,

אתרי גישרי דרוגנג. על ב׳ אוור גישר דדוגנג. על ב גשרים רחוקים זה מזה על אותו נהר שנקרא דרוגנג לפרד זה. והוה נקיט השד . תרי כסי דיין בידיה ובהדיה תרי כסי דיין בידיה ובהדיה דהוה דולג הוה מריק מהאי כסא להאי כסא. ולא נטוף שלא היה נוטף מאותן כוסות לארץ אפי׳ טפה אחת: ואותו היום. היה רוח סערה גדולה שהיו עולים הטפה לארץ: ושמעוה בי מלכא דשידין. שהשד היה טושה כז לטיוי הכל לחי בר יומא. ראם שלא היה לו אלא יום אחד שנולד: רמא כופתא. כלומר עשה רעי לרוץ עד שהיה נשטף: י אקרוקתא, צפרדע: כאקרא אקודקונא. צפודע: כאקו א דהגרוניא. כאותו כרך של אגרוניא: פושקנצא. עורב נקבה ובלעיה לתנינא ואח״כ עלה לה ויתיב על אילנות: אם כל הני אי לאו דחזיתיה לאותו אילן לאו דחזיתיה לאותו אילן לא הימני. שיהיה סובל שום עול בעולם כל כך. שנכנס לו אותו שרץ קטן שנקרא אכלה טינא בנחיריו . והשליכו הים לגודא כלומר לשפת הים לפי שאין הים סובל שום מיאוס בתוכו וחרבו מיניה שתין מחוזי כשהשליכו הים: דיתבא ליה חלתא אגביה. שהיה חול הים מקובצת על של דג הלכה הספינה ג׳ מים וג' לילות והדג היה שהיתה הולכת. במהירות יותר מן החוק: גילדנא דימא. דג של ים שכך שמו: חצינא. גרזן: וזיז שדי שמו: חצינא. גרון: חיז שדי עמדי. שהיה ראשו מגיע לשמים: דשמטי גדפייהו משמנייהו. שהיו נופלות הנוצות שלהן מן השומן: דליא ליה גפא. רמז לו זהו חלקך לכירה הגדולה: זהו חלקך לכירה הגדולה: עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין. לפי שמרוב עונותם מעכבין קץ המשיח ומצערין להני אווזין לפי שמרוב שמנותם יש להם שמחוב שמנחנם יש לחם צער בעלי חיים: ומרח ליה. והיה בקי כל כך שהיה אומר האי אורחא וכו': אפכית לי׳ האי ארעא להאי ארעא לנסותו אם היה בקי כל כך: דדמו כמאן דמיבסמי. שהיו שוכבין כעין ישנים

: המבושמין מרוב בשמים

הבי גרסי׳ לדידי חזי לי אורזילא בר ראימא דהוי כי הר תבור. פירוש עופר של ראם הבר ומתרגמינן עופר האילים אורזילא דאיילא וכן בסוף זבחים (דף קיג: ושם ד"ה אורזילא) דאמר התם בשלמא לר׳ יוחנן דאמר לא ירד מבול לא״י היינו דקם רימא התם אלא לר״ל

רימא היכא קם א"ר ינאי גוראות הכניסו לחיבה ופריך והאמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי אורזילא דבר ראימא דהוי כי הר תבור ואי גרסי׳ אורזילא דימא היינו דג שבים א"כ מאי קשיא ליה האמרינן בפ' קמא דקדושין (דף יג.) לא נגורה על דגים שנים. ר״ת ור״י: ואפיק בופתא. היינו רעי כדאמר בחלק (סנהדרין דף נח:) אחמיניה ואיתיב בטולא דכופתא דחמריה: ודבו במאן דמיבםמי. מכאן משמע כמ״ד נחלק (שם דף קי:) מתי מדבר יש להן חלק לעולם הבא:

חנה לדידי חזיא לי ההיא אקרוקתא דהויא כי אקרא דהגרוניא ואקרא דהגרוניא כמה הויא שתין בתי אתא תנינא בלעה אתא פושקנצא ובלעה לתנינא וסליק יתיב באילנא תא חזי כמה נפיש חיליה דאילנא אמר רב פפא בר שמואל אי לא הואי התם לא הימני ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא כוורא 🌣 דיתבא ליה אכלה מינא באוסיי' 🥺 וארחוהו מיא ושריוהו לגודא וחרוב מיניה שתין מחוזי ואכול מיניה שתין מחוזי ומלחו מיניה שתין מחוזי ומלאו מחד גלגלא דעיניה תלת מאה גרבי משחא וכי הדרן © לבתר תריםר ירחי שתא חזינן דהוה קא מנסרי 🕫 מגרמי מטללתא ויתבי למבנינהו הנך מחוזי ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא כוורא דיתבא ליה חלתא אגביה וקדח אגמא עילויה סברינן יבשתא היא וסלקינן ואפינן ובשלינן אגביה וכד חם גביה אתהפיך ואי לאו דהוה מקרבא ספינתא הוה מבעינן ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וסגאי ספינתא בין שיצא לשיצא דכוארא תלתא יומי ותלתא לילוותא איהו בזקיפא ואגן בשיפולא וכי תימא לא מסגיא ספינתא מובא כי אתא רב דימי אמר כמיחם קומקומא דמיא מסגיא שתין פרסי ושאדי פרשא גירא וקדמה ליה ואמר רב אשי ההוא גילדנא דימא הואי דאית ליה תרי שייצי ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וחזינן ההוא ציפרא דקאים עד קרצוליה במיא ורישיה ברקיע ואמרינן ליכא מיא ובעינן לחות לאקורי נפשין ונפק בת קלא ואמר לן לא תיחותו הכא דנפלת ליה חציצאי לבר נגרא הא שב שני ולא קא מטיא אארעא ולאו משום דנפישי מיא אלא משום דרדפי מיא אמר רב אשי ההוא זיז שדי הוא דכתיב יוויז שדי עמדי ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא וחזינן הנהו אווזי דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא להו אית 🐵 לן בגוייכו חלקא לעלמא ראתי חדא דלי ₪ גדפא וחדא דלי אטמא כי אתאי לקמיה דרבי אלעזר אמר לי עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין (סימן כעפרא דתכילתא מרקתיה עקרבא לסלתיה) ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא ואיתלוי בהדן ההוא מייעא דהוה שקיל עפרא ומורח ליה ואמר הא אורחא לדוכתא פלן והא אורחא לדוכתא פלן אמרי' ליה כמה מרחקינן ממיא ואמר לן הבו לי עפרא יהיבנן ליה ואמר לן ® תמני פרסי תנינן ויהבינן ליה אמר לן דמרחקינן תלתא פרסי אפכית ליה ולא יכילית ליה

שאמר לי תא אחוי לך מתי מדבר אזלי חזיתינהו ודמו כמאן דמיבסמי

אסרי גישרי דרוגנג. שם אותו הנהר. והיו רחוקין זה מזה והיה (ח) מדלג מפרדה זו לפרדה זו: סרסי כסא דחמרא. שניהם מלאים יין והיה מוריק תרוייהו ביחד זה בתוך זה בהדי דקמשוור ואינו נשפך אפי׳ טפה אחת ואע״פ שהיה אותו יום רוח סערה שהיו עולין יורדי הים באניות עד לשמים ויורדין אתרי גישרי דרוגנג ושואר מהאי להאי ומהאי

עד תהומות מכח הרוח ואף על פי כן לא נפלה טפה לארץ: יעלו שמים וגו'. פסוק הוא גבי יורדי הים בספר תהלים: ה״ג שמעין בי מלכא וקטלוהו. בי מלכא דשידי שאין דרכו של שד להראותי לבני אדם והרגוהו מפני שהיה מגלה סודם. ואית דאמר בי מלכא קיסר שהיה ירא שלא יטול המלכות ממנו שהיה אותו שד מאדם הבא על השידה והיה דר בין האנשים: אורזילא בר יומא. ראם בן יום אחד דאותו היום נולד: כי הר תבור. כו היה נדול: בי מרבעתה דרישיה. מהום הנחת ראשו כששוכב על הקרקע: רמא כופחא. הטיל ריעי וסכר הריעי לירדנה לפי שעה עד שמקמקוהו המים מעט מעט: אקרוקמא. כאקרא : פרדע דהגרונית. גדול היה כחותו כרך: ואקרא דהגרוניא כמה הוה שיחין בפי. הגמרא קאמר ליה: אפא תנינת. רבה קחמר ליה: פושקנלת. עורב נקבה: בחילנה. על ענף חחד כדרך העופות: לא הימני. לא האמנמי: כוורא. דג: אכלה טינא. שרץ קטן: בחוסייה. בנחיריו של דג נכנס השרץ. ונראה לי דהיינו כילבית כדאמרי׳ בעלמא (שבת עו: ע״ש) שלשהי אימות הן (ט) חלש על הגבור אימת כילבית על לויתן: יו ואדחיוהו מיא. הדיחוהו המים והשליכוהוש כדרך ים שחינו סובל דבר מת: חרבו מיניה שיתיו מחווי. שהשליכו (י) על ששים כרכים ושיברן כולן שהיה גדול כל כך: ואכלו מיניה שיתין מחוזי. בעודנו לח: ומלחו מיניה שיתין מחוזי. אחרים שהיו רחוהים משם ומלחו ממנו ונשאוהו למקומן: מחד גלגלה דעיניה. מגלגל עינו לקחו שמן תלת מאה גרבי: לשנה אחרת הוו מנסרי. לבנות מעלמות הדג אותו מחוזי שהפיל: חלחא אגביה. שהיה חול (י) נקבן על גבו: וקדחו. עשבים על החול: וסברינן יבשחת.

איי הים היא: שילא. סנפיר: בין

שילה לשילה. (י) סנפירין בגב הדג אחת ללד הראש ואחת ללד הזנב: איהו

מוסף רש"י

אורזילא. הוא לאס (זבחים קיג: עי"ש). בת יומא. ביוס שנולד (שם). ומשאכא דצואריה. משך לוארו (שם). ובי מרבעתא דרישיה. ני מרבץ של ראשו (שם). וסכר ליה לירדנא. הטיל גלל בירדן וסכר הירדן וסתס הילון מימיו (שם, עי־ש).

> בוקיפת. שהיה הולך כנגד הרוח וחנן וננו אולינן בשיפולא כמו שהרוח הולך דמים של ים אינן נובעין אלא ע"י רוח הולכין בהן: **כמיחם קומקומא דמיא**. כשיעור שמחממים קומקומום של מים חמין: ו**שדי פרשא** גירא. כשהיה שום אדם יורה בחץ ובקשת על שפת הים לארץ הוה חזינן דקדמה לה ספינתא לגירא: גילדנא. שם דג קטן הוא. כלומר דג זה הוי מדגים קטנים שבים: **חרי שילי**. אבל שאר דגים שבים אין להם אלא סנפיר אחת באמצע הגב: וחזינן להסו**א ליפרא כו'** גרסינן: **אמרינן ליכא מיא.** היינו סבורין שאינן עמוקים הואיל ולא קאי במיא אלא עד קרלוליה: חלילא. גרזן או מעלד: לבר נגרא. חרש עלים: ולאו משום דעמיקי מיא. מהלך שבע שנים לא הגיע החלילא לקרקע אלא משום דרדיפי מיא מחוך חריפות הנהר לא היה נצלל עדיין ולא מחמת העומק בלבד: עמדי. ראשו מגיע לרקיע: דשמטי גדפייהו. נופלות נוצה שלהן מרוב שומן: דליא לי גדפא. הגביהה לי הכנף. רמז זה חלקך לעתיד לבא: ליהן עליהם את הדין. שבחטאתם מתעכב משיח ויש להם לער בעלי חיים לאותן אווזים מחמת שומנן: טייעא. סוחר ישמעאל: והפכינן. האי עפרא בהאי עפרא לנסומו אם היה בקי כל כך: אמר לי. ההוא טייעא מא ואחוי לך: הכי גרסי אולינן חזיסינהו ודמו כמאן דמיבסמי